

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός ενοπλιστεί
δείχνει πως δε φοβάται την
εχθρότητα — ΨΥΚΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ζ'. ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 24 ΤΟΥ ΜΗΝ 1909 ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2 ΑΡΙΘΜΟΣ 345

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΓΚΑΙΤΕ. Το βιβλίο (μετάφρ. Π. Παναγιώτου).
ΝΤ' ΑΝΟΥΝΤΣΙΟ. Η Τζοκόντα (μετάφρ. Α. Μαρ-
κουλάκη).
ΦΩΤΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ. Έργο (μετάφρ. Α. Μαρ-
κουλάκη).
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ. Το γλωσσικό πρόβλημα Πανεργατικό
συνέδριο του Βόλου.
ΕΥΑ. Μήτρα.
Τ' ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΪΔΗ.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ρόμος Φιλώτα. Μελέτη (μετάφρ. Α. Μαρ-
κουλάκη).
ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΑ — ΧΡΟΝΙΟ ΟΜΟΛΟΓΗΤΙΚΟ —
Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ — ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ.

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΪΔΗ

Αξιότιμη Κύριε,
Από καιρού εσκεπτόμεθα να προβώμεν εις εκ-
δοσιν των Απάντων του εξαδέλφου μας και θεού,
Εμμανουήλ Δ. Ροΐδου. Η ανάγκη τούτης εκδό-
σεως έφαινετο περισσότερο μάλλον επείγουσα εις πάντας
τούς αγαπώντας τα Έλληνικά γράμματα, καθ' όσον,
εκτός της Παρίσης, Ιωάννας, των Ειδώλων και
του α' τόμου των Παρέργων, τα λοιπά των έργων,
δηλαδή το πλείστον και πιθανώς το πρωτοτυπότε-
ρον των προϊόντων του καλίστου του Ροΐδου, τε-
θαμμένα έντός περιοδικών, ήμερολογίων και έφημε-
ρίδων, είναι σήμερα σχεδόν άγνωστα εις την νεω-
τέρην γενεάν και κινδυνεύουσι ν' απολεσθώσι διά
παντός.
Η συλλογή του διασπαρμένου υλικού, άπαι-
τούσα χρόνον και κόπον πολύν, μέλλει σήμερα επε-
ρατώθη. Δυστυχώς, παρ' όλον των καταναλωθέντων
χρόνον και κόπον και παρ' όλην την προθυμίαν,
μεθ' ής πολλοί φίλοι, εκτιμώντες την σπουδαιότητα
της εργασίας, μας έβοήθησαν, δεν εδυνάμεθα να εί-
πωμεν ότι το έργο συνεπληρώθη τελείως. Αφ' έ-
νός, τρία διηγήματα, ών έχρη σώζονται εις τα χει-
ρόγραφα του Ροΐδου, δηλαδή: 'Ο Σύλλογος των
κοντών φουσταριών, το Έγχειρίδιον διηγηματ' ερα-
φίας και ο Ιωάννης Παθίκης, εδωκεν ανέυρομεν
δημοσιευμένα. Αφ' άλλου, ο Ροΐδης, ως γνωστόν,
εδημοσίευσε και άνωπογράφως πλείστα πολιτικά έρ-
θρα και ανταποκρίσεις, ών μέρος, έδώκεν τα εις έφη-
μερίδας του έξωτερικού σταλόντα, δεν κατορθώσαμεν
να συλλέξωμεν. Παρακαλούμεν λοιπόν θερμώς τούς
τυχόν γνωρίζοντας τιαυτά έρθρα να λάβουν την
καλοσύνην να μας τα υποδείξουν.
Έξ άλλου, το Έργο του Ροΐδου, θά έμενε κο-
λοδόν, εάν δεν περιετρε και άπάντημα των έπι-
στολών του. Η άλληλογραφία αυτή δεν διεξήγετο
μόνον Έλληνιστί. Έκ δε της δημοσίευσως γραμ-

μάτων, Γαλλιστί, Ίταλιστί ή Αγγλιστί γραφέντων, θά
καταφανή ή κομψότης, μεθ' ής ο συγγραφέας
των Ειδώλων έχειρίζετο και τας μέγας άκόμη γλώσ-
σας. Παρακαλούμεν λοιπόν τούς κατέχοντας έπιστο-
στολές του Ροΐδου να στείλωσιν ή τα κείμενα (επι-
ταχεία επιστροφή) ή τουλάχιστον αντίγραφα αυ-
τών, εις τον κ. Α. Ανδρεάδην Καθηγητήν του
Πανεπιστημίου, 9 δόδε Σταδίου Αθήνας, προς δι
έναντα ν' απευθυνθώσι και οι γνωρίζοντες σίαν-
δήποτε ενδιαφέρουσιν λεπτομέρειαν περί του βίου
του Ροΐδου, ως και πάν το περί αυτού γραφέν.
Κατά τούς παρόντας ύπολογισμούς τα Απαντα
θ' άπορτισθώσι εκ τεσσάρων τόμων ήτοι:
Τόμ. α') Η Ιάπυσσα Ιωάννα και άλλαι ιστο-
ρική μελέται. (Ο τόμος ούτος θά περιλάβη και τας
έπιστολάς Αργεωίδου, ως και τον έξ άφορμής της
Παρίσης πρός τον Barbey d' Ailly έγωνα).
Τόμ. β') Το κριτικόν έργο του Ροΐδου. (Ο τό-
μος ούτος θά περιλάβη, εκτός Ειδώλων και
πολλών άλλων γλωσσολογικών ή φιλολογικών με-
λετών περί ήμετέρων ή ξένων συγγραφέων, και
καλλιτεχνικάς κριτικάς).
Τόμ. γ') Διηγήματα και πνεύμα του Ροΐδου. (Ο
τόμος ούτος θά περιλάβη, εκτός των Συριανών διη-
γημάτων, του Νεκροθάπτο και των άλλων διηγη-
μάτων και άπάντημα του Αρμοδαίου).
Τέλος ο δ' τόμος θά περιλάβη τ' άριστα των
λοιπών έργων του Ροΐδου και δι' των πολιτικών του
μελετών και άρθρων ως και άπάντημα της άλλη-
λογραφίας.
Υπολογίζομεν ότι ο α' τόμος, ού θά προηγηται
και βιογραφία του Ροΐδου, θ' άρχίση εκτυπούμενος
περί τας αρχάς του 1910. Παρακαλούμεν εθεν τούς
δυναμένους να παράσχωσιν τας αίτηθείσας πληρο-
φορίας να στείλωσιν αυτάς εις τον κ. Ανδρεάδην το
ταχύτερον.
Διατελούμεν, αξιότιμη Κύριε, μετά πάσης τιμής
Α. Π. ΠΕΤΡΟΚΟΚΚΙΝΟΣ
Α. Μ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ

ΜΟΙΡΕΣ

Από τηλεγραφήματα φτάνουν ο' ένα ξενοδοχείο
για δύο κυρίες που τις κάμαρές τους χωρίζει ένας
τοιχος
Της μιας φέρνει είδηση καλή, — το βαστά, γιλά,
είναι χαρούμενη.
Της άλλης φέρνει είδηση κακή, — το βαστά, άνα-
στενάζει και κλαίει.
Οι πόρτες τους είναι ανοιχτές, δοθάνουχτες' περνά

από κάποιος, τις βλέπει, σκαμπά, κοιτάζει πότε τη
μιά, πότε την άλλη, και λέει μέσα του φεύγοντας :
— Αιτός ο τοίχος σαν έπίτηδες νά βρέθηκε καί
για να χωρίση τη χωρά από τη κόπη. . . .
ΕΥΑ

ΤΟ ΘΕΙΟ

Εδενήε άς είν' ο άνθρωπος,
πλαστικός και καλός!
Γιατί αυτό μονάχα
τόν χωρίζει
απ' όλα τα έντα,
πού γνωρίζμε.
Μακάρια τάγνωρα
ψηλότερα έντα,
πού υποψιάζομε!
Αιτά άς μοιάσει ο' άνθρωπος.
Οι πράξεις του άς μας μάθουν
να πιστέβομ' εκείνα.
Γιατί άνασθητή
είν' ή φύση:
'Ο ήλιος φέγγει
σε κακούς και καλούς,
και στον κακούργο
λάμπουν, σά στον ήριστο,
το φεγγάρι και τ' άστρα.
Ανέμοι και χείμαρροι,
βροντές και χαλάζι
μυγκρίζουν στο δρόμο τους
κι άρπάζουν
γοργολαβαίνοντας
βρίον βρούν μπρός τους.
Το έδιο κ' ή τύχη
πατάει στα τυφλά,
πιάνει μια το παιδιού
τη σγουρή άθωότη,
μια το γδυμένο μάλιο
ένεχο κεφάλι.
Μ' αιώνιους, αλυτούς
νόμους μεγάλους
πρέπει τούς κύκλους
της υπαρκτής μας
να κλείσομε ελαί.
Μόνο ο άνθρωπος
τάδύνατο ένεται:
Αιτός ξεχωρίζει,
διαλέγει και κρίνει
μπορεί στη στιγμή
να δώσει μάχη.
Σ' αυτόν μόνο δόθηκε
τόν καλό νάνταμείδει,

τὸν κακὸν νὰ παιδέβει,
νὰ γλυτόνει, νὰ γαίνει,
κάθε σκόρπιο, πλανώμενον
μὲ σκοπὸν νάρμονίζει.

Καὶ μεῖς τιμοῦμε
τοὺς ἀθάνατους
σὰ νάταν ἄνθρωποι,
σὰ νὰ κἀναν σὲ μέγα
δ,τι κἀνει σὲ μικρὸ
ὁ ἀριστος ἢ δ,τ' ἤθελε.

Σπλαχνικὸς καὶ καλὸς
ὡς εἶν' ὁ εὐγενὴς ἄνθρωπος!
Ἀκούραστα ὡς πράττει
τὸ δίκαιο, τὸ φέλιμο,
μὴ εἰκόνα ὡς μας εἶναι
τῶν ὄντων ποὺ ὑποψιάζομε!

(Πέτρος Βασιλικὸς
μεταφραστὴς)

ΓΚΑΙΤΕ

NOVA LIES

ΤΟ ΓΑΛΑΖΙΟ ΛΟΥΛΟΥΔΙ

Οἱ γονοὶ εἴταν πλῆγισμένοι καὶ κοιμόντουσαν. Τὸ μεγάλο ρολοὶ στὸν τοῖχο χτύπαγε δυνατὰ μὰ ἀργὰ σὰ νὰ λυπότανε τὸν καιρὸ ποὺ ἔφρευε. Ὁξω ἀπὸ τὰ παραθύρια ποὺ τρίζαν ἕνας ἀνήσυχος ἀγέρας ἰδοῦν. Ἡ κάμαρη φωτίστηκε καὶ σκοτείνιασε μὲ μιᾶς κ' ὕστερ' ἄστραψε ξανά κάτω ἀπὸ ἕνα παρά- ξενο φῶς ἐκεῖ ποὺ τὸ φεγγάρι ἐπαίξε τὸ κρυφτὸ ἀνάμεσα στὰ σύγνεφα.

Τὸ παιδί ξυπνητὸ μέσα στὴν κούνια του κ' ἤ- συχο συλλογιζόταν τὸν ξένο καὶ τίς ἱστορίες του.

«Δὲν εἶναι ὅσα μοῦ εἶπε γιὰ τοὺς θεσφαυροὺς», ἔλεγε μοναχὸ του, ἀδχ: δὲν εἶναι αὐτὰ ποὺ μοῦ γιόμισαν τὴν καρδιά μ' ἔχον τόσο ἀλλόκοτο πόθο. Δὲ ζουλεῦω ἐγὼ τὰ πλούτη. Μὰ τὸ γαλάζιο λου- λουδι ἀποθυμῶ. Δὲν μπορῶ νὰ σκεφτῶ γιὰ τίποτες ἄλλο. Ποτέ μου ἔσκαμε τώρα δὲν αἰσθάνθηκα τέτιο πράμα. Μοῦ φάνηκε σὰ νὰ νειρευόμουν τόσο καιρὸ γιὰ σὰ νὰχ' ἀποκοιμηθῇ καὶ νὰ πλανιόμουν σ' ἕναν καινούργιο κόσμον μέσα.

«Ποῖός στὸν παλιόκοσμον ποὺ ζοῦσα ἔδινε πεν- τάρια γιὰ λουλούδια καὶ ἀνθούς; Δὲν ἄκουσα ποτές γιὰ κανέναν ποὺ νῆτρεχε πίσω ἀπὸ ἕνα λουλούδι. Μὰ τώρα δὲν μπορῶ μήτε νὰ πῶ τὸ τί αἰσθάνο- μαι. Κάποτε βλέπω τὸν ἑαυτὸ μου τόσο εὐτυχι- σμένο σὰ νᾶμουν μαγεμένος. Ὅμως ὅταν τὸ λου-

λουδι χάνεται ἀπὸ μπροστά μου, ὅταν δὲν μπορῶ πιά νὰ τὸ βλέπω μὲς τὸ νοῦ μου, τότε σὰ νὰ δι- ψᾶω φοδερὰ καὶ νὰ βρίσκουμι μόνος κατάνομος. Αὐτὸ οἱ ἄλλοι δὲν τὸ καταλαβαίνουν.

«Κάποτε, λένε, τὰ ζῶα, τὰ δέντρα καὶ τὰ λουλούδια μιλοῦσαν στοὺς ἀνθρώπους. Μοῦ φαίνεται' ἐμένα πὼς κάθε ὥρα καὶ στιγμή πᾶνε νὰ ξαναρχί- σουν τὴ μιλιὰ τους. Ὅταν τὰ κοιτάζω μπορῶ νὰ δῶ τί θέλουνε νὰ ποῦνε. Φαίνεται ὅμως πὼς εἶναι πολλές λέξεις ποὺ νὰ μὴν τίς ξέρω ἐγὼ· ἀλλιῶς θὰ καταλαβαίνα καλύτερα τὰ πράματα. Ἀλλοτε ἀγα- ποῦσα νὰ χορεύω. Τώρα μ' ἀρέσει πὶο πολὺ ἡ μου- σική.»

Σιγὰ σιγὰ τὸ παιδί βυθίστηκε σὲ γλυκὲς φαν- τασίες καὶ ἄξαφνα βρέθηκε πάλι στοῦ ὕπνου τὴ μα- γική γίγ. Πλανήθηκε σὲ μακρινές, πλούσιες καὶ παράξενες χῶρες, δρασκελίσ' ἀγριεμένα νερά μ' ἀ- πίστευτη γοργάδα. Παράδοξα πλάσματα φάνηκαν καὶ χαθήκαν μπροστά του. Ἐξῆσε μὲ λογισμὸ λογισμὸν ἀνθρώπων σὲ μέγας μέσα καὶ σὲ στρόβιλους ἀπὸ ἀνθρωπόμαζες καὶ σ' ἐρημικὲς καλυδοῦλες. Φυλακί- στηκε. Βρέθηκε μέσα σὲ δεινὲς στέρες καὶ ἀνημπο- ρία. Γεύτηκε ὅλες τίς πικρίες σ' εἴη τοὺς τὴν ἐν- τασῇ· δίχως ὅμως νὰ τόνε πειράζουν διόλου. Πέ- θανε καὶ ζωντάνεψε ξανά. Ἀγάπησε βαθειὰ καὶ μὲ πάθος κ' ὕστερα χωρίστηκε γιὰ πάντα ἀπὸ τὴν ἀ- γαπημένη του. Τέλος κατὰ τὸ πρῶτ' τὰ χαράματα γαλήνεψεν ἡ ψυχὴ του καὶ οἱ εἰκόνας τοῦ φαίνον- ταν πὶο λαχαρές καὶ σταθερές. Θαρροῦσε πὼς γυρ- νοῦσεν ὁλομόναχος μέσα σὲ πυκνοὺς λόγγους ποὺ δύσκολα μπόρειε καὶ περνοῦσε τὸ φῶς πέρα περὰ τὸν ὁλοπράσινο πέπλο τους. Σὲ λίγο ἔφτασε σὲ μιὰν κλειστούρα βουνοῦ. Ἀποκάτω ἀπὸ τίς φυκιωμένες πέ- τρες στὴν κοίτη τῆς ρεματιάς ἄκουε τὸ νερὸ ποὺ κρυφοκελάριζε τρέχοντας τὰ κάτω ὅλο στὰ κάτω ἐκεῖ ποὺ αὐτὸς ἀνέβαινε πάντα ἀψηλὰ.

Ὁ λόγγος δὲν παύει καὶ γίνονταν πὶο ἐριός καὶ πὶο λιγνός. Ἐπὶ ἀπλωόταν σ' ἕνα λιβάδι σιμὰ στὸ ριζοβούνι. Πέρα στὴν ἄκρη τοῦ λιβαδιοῦ εἶναι ἕνας ἀψηλὸς γκρεμνός καὶ στὴν ὄψη τοῦ γκρε- μνοῦ μὴ μὲγᾶλη χαρματιά σὰν ἄνοιγμα δρόμου. Κι ὁ δρόμος εἴταν σκοτεινός μὰ ἔσκιος ποὺ μπόρεσε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ εὐκολὰ ὥσπου βρέθηκε κοντὰ σὲ μιᾶ μεγάλη σπηλιὰ ποὺ ἀπομεία πυκνὸ καὶ ζωρὸ ἄχτινὸβόλμη τότε χτύπησε κατάνομα.

Μόλις μπῆκε εἶδε καλύτερα τὴ δυνατὴ λάμψη ποὺδῆγαι ἀπὸ τὴ γλ: καὶ σκόρπιζε κατὰ τὴν ὁρμή

ἀμέτρητους σπινθῆρες ποὺ ἔπεφταν ὅλοι μαζί μέσα σὲ μιὰ χαφούζα στὸ βάθος τοῦ βράχου. Πὶο λα- μπερὴ εἴταν ἡ φλόγα ἀπὸ τὸ λυωμένο μάλαμα μὰ σιωπηλὴ στὴν ἀστραποβολιὰ της καὶ στὴν πτώση της σιωπηλὴ. Ἡ ἱερὴ σιγαλιὰ κυδουριοῦ κ' ἕνας ἀκατάπαυτος ψιθυρὸς χαρὰς καὶ μυστηρίου ἐγέμιζε τὴ σπηλιὰ. Ὁχοργάλαξη ἀργασάλευε πᾶνω στοὺς τοίχους τοῦ ἄντρου ἡ λάμψη καὶ κρύες οἱ ἀντι- φεγγιὲς γλυστροῦσαν σιγὰ σιγὰ κάτω.

Μὰ τὸ νερὸ στὴ δεξαμενὴ, ὅσο τὸ παιδί σίμωνε καὶ τὸ κοιτάζε, τρεμούλιαζε καὶ λαμπύριζε μὲ χρω- ματιὰς ὁπαλιοῦ ποὺ ἀδιάκοπ' ἀλλάζουν. Βύθισε μέσα τὰ χέρια κ' ἔδρεξε τὰ χεῖλια του. Τοῦ φά- νηκε σὰν ἕνα ζωογόνον ἀγερὰκι νὰ φύσηξε μέσα του καὶ νὰ τοῦ τάραιε τὰ φυλλοκάρδια του. Αἰσθάν- τηκε μιὰν ἀκατάνικητη ἐποθυμίαν νὰ λουστῇ στὴ χαφούζα. Γδύθηκε κ' ἔπεσε μὲς τὸ νερὸ. Ἐβταν σὰ νὰ λούστηκε μὲς τὰ σύγνεφα τοῦ ἡλιοβασιλεμάτου. Οὐράνια ἐκσταση πέρατε πέρα τὸ κορμὶ του. Τὰ κύ- ματα τῆς μικρῆς λίμνης σὰ μιὰ γύρω του συντρο- φιά ἀπὸ νύφες ποὺ ὅλο κι ἄλλαζαν σχήματα καὶ μορφές καὶ σπρώχνονταν καταπάνω του δλόγυμες μὲ τὰ μχλακά τους στήθια ἐκεῖ ποὺ αὐτὸς ἐπλεξε μπρὸς ξεχασμένος μέσα σὲ ἀποθυμίες καὶ λαχτάρεις μὰ αἰσθαντικός στὴν κάθε ἐντύπωση. Πλήγορα τὸ ρέμα τὸν ἔσυρ' ἐξω ἀπὸ τὴ δεξαμενὴ σ' ἕνα κοίλωμα στὸ βράχο. Ἐδῶ ἡ νύστα τοῦ ἔκλεισε τὰ μάτια μ' αὐτὸς αἰστανόταν μέσα του τὰ χᾶδια τῶν γλυκύτε- ρων ὄνειρων.

Ὅταν ξύπνησε εἶδε γύρω του μιὰν καινούργια λάμψη πὶο καθαρὴ καὶ σταθερὴ ἀπὸ τὴν πρώτη φαγ- γοβολιὰ. Βρῆκε τὸν ἑαυτὸ του ξαπλωμένον ἀπάνω στὸ πρᾶσινο χορταράκι ἐκεῖ στὸν ἀνοιχτὸν ἀγέρα πίσω ἀπὸ ἕνα πεγάδι ποὺ λαμπύριζε καὶ κυλιόταν σὲ χρυσαφένιους ἀφρούς. Βαθυγάλαζα φαίνονταν τὰ βράχια σὲ μικρὴ ἀπὸ καὶ ἀπόδητα μὲ ἄσπρες φλέβες στὰ μάγουλά τους, σὰν παράξενες λέξεις νᾶταν χα- ραγμένες ἀπάνω τους. Βαθυγάλαζος κι ὁ οὐρανός κι ἀσύγνεφος.

Κάθε πάθος καὶ ταρχή του εἶχε σκορπισθῇ τώρα. Κάθε φωνὴ εἴταν καὶ μουσική. Κάθε ἀνά- πνοια καὶ γαλήνη. Τὰ βράχια στέκονταν γύρα σὰν προστάτες φρουροὶ κι ὁ οὐρανός σὰ μιὰ τεράστια κούπα εὐλογίας γιομάτη φῶς ἥρεμο καὶ γαλήνιο.

Κεῖνο ὅμως ποὺ τόνε μάγευε πύότερο καὶ τόνε τραβοῦσε μὲ ἀκατμάχητη δύναμη εἴταν ἐν' ἀψηλὸ ὁλογάλαζο λουλούδι ποὺ μεγάλωνε πίσω ἀπὸ τὴν

ΓΑΒΡΙΗΛ Δ' ΑΝΝΟΥΝΤΣΙΟ

Η ΤΖΟΚΟΝΤΑ

Ν. ΠΟΡΙΩΤΗΣ μεταφραστὴς

ΚΟΣΜΑΣ. Κ' ἐγὼ εἶμουν μακριὰ. Ὀνίδες γιὰ ὅλα, ραχατεύοντας μακάρια σὲ μιὰ βάρκα στὸ Νετλο! Καὶ ὅμως κατ. σὰν προκίστεμα μὲ κεν τοῦσε, πῶν νὰ φύγω. Γι' αὐτὸ ἔκαμα τί καὶ πῶς νὰ καταρῶω τὸ Λούκιο καὶ μὲ συντροφίση στὸ τα- ξίδι ποὺ ἔλλα ἐποχή μαζί τὸ εἶχαμε ὑνερευτῇ. Εἶχε τελειώσει κείνες τίς μέρες τὸ ἄγαλμα του· κ' ἐγὼ στοχάζομουν ὅτι σὲ πᾶγκλο μάρμαρο θὰ εἴταν ὁ λεφτερωμός του. Μοῦ ἀποκρίθηκε: «Ὅχι ἀκόμα!» Καί, κανένα μῆνα ἀργότερα, ἔμελλε νὰ τὸν ἀναζητήσῃ στὸ θάνατο. Ἀ, ἐν ἐγὼ δὲν ἔφρευα, ἐν ἔμενα στὸ πλευρό του, ἐν εἶμουν πιστότερος, ἐν

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθμὸ 344.

ἐννοιαζοῦμαι νὰ τὸν ὑπερασπίσω ἐνάντια στὸν ἐχτρώ, ἔσως δὲ θὰ συνέβαινε τίποτα!

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ. Δὲν εἶν' ἀνάγκη νὰ πικραί- νεται κανεὶς, ἐν ἀπὸ τὸ τόσο κακὸ μπορεῖ νᾶθῃ τίποτε καλὸ. Ποῖός ξέρεῖ μὲ τί ἀπελπιστικὴ λύπη θάσθηνε ἡ ἀδερφή μου, ἐν ἡ ξαφνικὴ συμφορὰ δὲν τὴν ἔβαινε ἀναπάντεχα πάλι μὲ τὸ Λούκιο! Μὴ θαρρεῖτε ὅμως πῶς ὁ ἐχτρώς ἐρεῖε κάτω τῆρματα. Δὲν ἀφάνει αὐτὴ τὸν τόπο...

ΚΟΣΜΑΣ. Τί; Ἡ Τζοκόντα Διάντη...

ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑ (κάνοντας τὸ σημάδι τῆς σιω- πῆς, χαμηλώνοντας τὴ φωνή της). Μὴν τὸ λίτε αὐτὸ τὸ ὄνομα!

ΣΚΗΝΗ Γ'.

(Παρεισιάζεται στὸ κατ'ὀφίμ' Ὁ ΛΟΥΚΙΟΣ ΣΕΤ ΤΑΔΑΣ, ἀκουμπώντας στὸ μπράτσο τῆς Σουλβίας, χλωμός καὶ ἄσπερος, μὲ τὰ μάτια του ὑπερβολικὰ μεγαλωμένα ἀπὸ τὴν ἀρρώστια, μ' ἕνα χαμόγελο λε- πτὸ καὶ γλυκὸ ποὺ ὁμορφαίνει τὸ ἥδονικό του στόμα).

ΛΟΥΚΙΟΣ. Κοσμά!

ΚΟΣΜΑΣ (γυρίζοντας καὶ τρέχοντας σιμὰ του). Ὁ, Λούκιο, ἀκριβὲς μου, ἀκριβὲς μου φίλε! (Ἀγκα- λιάζει τὸν ἀρρώστο, ἐνῶ ἡ Σουλβία τραβιέται παρά- μερα, πλησιάζει τὴν ἀδερφή της καὶ βγαίνει μαζί της

ἔξω, σιγαλά, ἀφοῦ σταθῇ καὶ κυττάξῃ τὸν ἀγαπη- μένο της πρὶν νὰ φύγῃ.) Ἐγείνεις πιά καλὰ, δὲν εἶν' ἔτσι; Δὲν ὑποφέρεις πια, δὲν εἶν' ἔτσι; Σὲ βρίσκω λίγο χλωμό, λίγο ἀδυνατισμένο, μὰ ὅχι παρκαλύ... Ἐχεῖς τὴν ὄψη ποὺ εἶχες κάποτε σὰν ἔβγαίνεις ἀπ' τὴν περὶξυμὴ κάποιας ἐργασίας, ὅταν ἔβαινε δώδεκα ὥρες τὴν ἡμέρα στὸν πηλὸ σου μπρο- σὰ, ἀναμμένοι μὲ τὴ μεγάλη τὴ φλόγα. Θυμάσαι; ΛΟΥΚΙΟΣ (σὰν παραλογισμένος, γυρίζοντας τὸ βλέμμα γιὰ νὰ δῇ ἐν ἡ Σουλβία εἶναι ἀκόμα μὲς τὸ δωμάτιο). Ναι, ναι...

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰ καὶ τότε σοῦ μεγάλωνε τὰ μάτια σου...

ΛΟΥΚΙΟΣ (μὲ μιὰν ἀόριστον, σὰν παιδικὴ ἀνη- συχία). Κ' ἡ Σουλβία; Ποῦ πῆγε ἡ Σουλβία; Δὲν εἴταν ἐδῶ κ' ἡ Φραντζέσκα;

ΚΟΣΜΑΣ. Μὰς ἀφῆσανε μονάχους.

ΛΟΥΚΙΟΣ. Γιατί; Θαρρεῖ, ἔσως... Ὅχι, δὲ θὰ σοῦ πῶ τίποτα, δὲν ξέρω πιά τίποτα, Ἐσὺ ξέ- ρεις, ἔσως. Ἐγὼ ὅχι· δὲ θυμοῦμαι, δὲ θέλω πιά νὰ θυμηθῶ. Πές μου γιὰ σένα! Πές μου γιὰ σένα! Εἶν' ὁμορφα στὴν Ἐρμῃ;

(Μιλάει μ' ἕναν ἀλλόκοτον τρόπο, σὰν ὁνειρευό- μενος, μ' ἕνα μῆγμα ταρχῆς καὶ σαστιμάρας).